

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Leto XVI. V Ljubljani, v četrtek, dne 12. oktobra 1933. Štev. 116.

Leto XVI.

V Ljubljani, v četrtek, dne 12. oktobra 1933.

Štev. 116.

Vprašanje notranjih posojil

Ze vprašanje brezposelnih in s tem v zvezi nujna potreba investicijskih del je spravilo na dnevni red vprašanje notranjega posojila. Nujna ureditev naših cest in njih prilagoditev zahtevam modernega tujkega prometa sta znova pokrenili vprašanje notranjega posojila, s katerim bi bilo mogoče financiranje teh del. Naravnost aktualno pa je postalo to vprašanje po zadnji povodenski katastrofi, ker je jasno, da bomo drugo leto mogoče zopet napravili milijone in milijone, če ne bomo že enkrat temeljito regulirali naših rek in potokov.

Treba je torej investicijska dela izvesti, treba je zboljšati naše ceste in treba je regulirati naše reke in potoke. Vse to so zahteve, ki so neodložljive in ki jih moramo izvesti, če nečemo, da bomo vsako leto trpeli škodo in zapravljali denar, ker teh del nismo izvršili.

Toda za ta dela je potreben denar. Res je to in zato je treba denar dobiti. Zunanje posojilo je pri današnjih razmerah na tujih denarnih trgih nemogoče, preostaja torej le notranje posojilo. Tu pa se ugovarja, da je notranje posojilo pri sedanjih krizi zaupanja, pri današnjem pomanjkanju denarja enako nemogoče. Vprašanje pa je, če je ta ugovor tudi utemeljen in če odgovarja resničnemu stanju.

Ker se tiče krize zaupanja, je treba reči, da ta ugovor ne drži, o čemer so nas v Sloveniji prav temeljito prepričali razni ustanovitelji zavarovalnih združenj. Skoraj čez noč so na nič zbrahi milijone in milijone, dokaz, da je ljudsko zaupanje še vedno živo, če samo zna kdo ljudstvo prav razvneti. In kakor se je pri zavarovalnicah pokazal denar, tako bi se tudi za obče koristno stvar, če bi bila propaganda dobra in če bi bili pogoji takšni, da bi odgovarjali ljudskim željam.

Pa tudi primer drugih držav kaže, da uspeh notranjih posojil vendar ni tako nemogoč. Ne bomo tu govorili o državah, ki so znane po bogastvu svojega denarnega trga, temveč omenili bi le posojila držav, ki so le v neznatno boljšem položaju ko mi. Notranja posojila so razpisale Češkoslovaška, Poljska in Avstrija. Uspeh češkoslovaškega je bil nenavadno velik, saj je dal mnogo nad 2 milijardi Kč. Poljsko posojilo je bilo v enem tednu prepisano za dvakratni znesek in tudi sedaj predloženo avstrijsko posojilo bo, kakor vse kaže, uspešno.

Seveda uspeh teh posojil ni bil dosežen kar sam od sebe, temveč so bili pogoji posojil tako privlačni, da je posojilo uspelo kljub krizi, ki ne tare samo nas, temveč tudi Poljsko, Češkoslovaško in Avstrijo. Tako je poljsko notranje posojilo prosto vsakega davka, ima poleg tega zlato klavzulo, more se delno uporabiti tudi za plačanje davka na dedščine in še za nekatere druge dolgovne državi. Češkoslovaško notranje posojilo daje davkoplačevalcu, ki je podpisal 40% do konca l. 1931. dolžnega davka in ki je plačal polovico ostanke v gotovini, 25% popust dolžnega davčnega zaostanka. Avstrija dovoljuje podpisnikom notranjega posojila, da morejo del posojila plačati v predvojnih državnih obligacijah, poleg tega pa je zvezala novo posojilo z letnim dobitkom v višini 1 milijona šilingov.

Vse te ugodnosti, ki jih nudijo notranja posojila omenjenih držav, so tudi zagotovile uspeh teh posojil in enako bi tudi pri nas mogli dobri pogoji zagotoviti notranjim posojilom uspeh.

Predvsem bi bilo treba poskrbeti, da bodo ljudje prepričani, da se bodo posojila v resnici uporabila za namene, za katere so razpisana. Zato je nujno potrebno, da se nad izdatki iz posojila uvede potrebna kontrola, pri kateri bi morali sodelovati tudi podpisniki posojila. V ta na-

men bi bilo nadalje potrebno, da bi se regulacijska ali cestna posojila razpisala po banovinah, da bi vsak podpisnik vedel, da bo šel denar za ceste, ki jih on uporablja in za regulacijo potokov, ki ogrožajo njegovo imetje. Na ta način bi se tudi lahko drugi pogoji posojila bolj prilagodili željam prebivalstva, ker niso interesi ljudstva povsod enaki. Pri nas bi se n. pr. mogel del posojila plačati s hranilnimi knjižicami, dočim v kakšni drugi pokrajini ta pogoj ne bi bil posebno privlačen. Umestno bi morda bilo, da bi se dal tem banovinskim posojilom tudi več ali manj značaj loterijskega posojila. Deloma bi se mogla ta posojila zvezati tudi z oddajo del ali z dobavo materiala. Poleg tega bi se mogla tudi s posebnimi pogoji za direktne interese za izvršitev teh del povečati garancija za uspeh posojila. Nujno pa bi bilo, da bi država za vsa

ta posojila jamčila in jim dovolila tudi davčno prostost, ki pa bi morala biti seveda nepreklicna. Tudi Narodna banka bi morala biti obvezana, da do gotove mere ta posojila lombardira. Se več drugih možnosti je, da se uspeh takšnih banovinskih investicijskih posojil zagotovi, saj imamo vendar vsi interes na tem, da se dela in da se omogoči gospodarski napredek dežele.

Kakor je danes težaven gospodarski položaj, kakor je veliko pomanjkanje gotovine, ki vlada povsod in kakor so upravičeni ugovori proti možnosti notranjih posojil, je pa vendar eno jasno, da namreč s skepticizmom in malodušjem ni mogoče priti iz krize. Rešilen je le zdrav optimizem in če se je izkazal v drugih državah optimizem glede uspeha notranjega posojila upravičen, res ne vemo, zakaj bi bil pri nas ta optimizem napačen.

Konec nelegalnega krošnjarstva

Nova okrožnica banske uprave proti krošnjarstvu. — Potrebno je, da trgovska združenja tudi z nagradami podpirajo one, ki pomagajo pobijati krošnjarstvo

Banska uprava je izdala dne 26. septembra novo okrožnico vsem sreskim in mestnim načelstvom, sreski izpostavi in Skofji Loki in upravi policije v Ljubljani ter predstojništvu mestne policije v Celju in Mariboru. Okrožnica se glasi:

Dodatno k okrožnici z dne 16. septembra t. l. VIII. No. 3541/2, s katero se je odredila najstrožja kontrola trgovskih potnikov in okrožnici z dne 13. septembra t. l. VIII. No. 4270/1, s katero so se pojasnili veljavni krošnjarski predpisi, se po naročilu g. pomočnika ministra financ z dne 12. septembra t. l., Pov. br. 952/IV, in z ozirom na sočasno prošnjo Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, opozorite na pravkar izdana navodila z naročilom, da z isto strogostjo izvedete nadzorstvo nad krošnjariji in proti njim postopate, kakor Vam je naročeno glede trgovskih potnikov.

Carinska oblastva nahajajo pri prebivalcih pogosto blago tihotapskega izvora, pri čemer se dotični izgovarjajo, da so blago kupili od nepoznatih oseb. Dokazano je in tu radno dobro znano, da so krošnjariji posredovalci tihotapskega blaga, zlasti monopolnih predmetov (nežigosani vžigalniki, tobak in cigaretni papir), pa tudi moralno oporečnega blaga (preservativov, pornografskih predmetov itd.) tako, da državni interes in nujni ožiri na javno moralo zahtevajo pogosto in energično per-lustracijo krošnjarjev. Čeprav obrtni zakon v § 397 ne statuirá visoke denarne in zaporne kazni, niti zaplembe blaga ne dovoljuje (kolikor ne gre za prekršek § 399), pa je po § 185 obrt. zakona odvzeti dovolilo osebam, ki ne izpolnjujejo pogojev § 179, ali ki so bile že enkrat kaznovane zaradi prekrška krošnjarskih predpisov. Tudi tu bodi kazen stroga, a pravična.

Da ne bo dvoma, se opozarjate vnovič na predpise odredbe o krajih, v katerih je krošnjarjenje prepovedano (Uradni list 266/74 iz leta 1928.), po kateri je poleg Ljubljane, Maribora in Celja in Ptuj ter Bleda, Rogaške Slatine, Dobrne in Radencev — v poslednjih 5 samo v sezoni — prepovedano krošnjarjenje v vseh obmejnih srezih. V navedenih krajih pa je dovoljeno krošnjariti prebivalcem duvanjskega, livanjskega in imotskega sreza, da si jim ni dovoljeno krošnjariti v obmejnih srezih. Tako zvanim privilegiranim krošnjarjem (pri nas Kočevarjem in Črnomeljcem za tako zvano kočevsko blago: t. j. južno sadje in slaščice) pa je dovoljeno krošnjariti povsod. Prebivalci zgoraj označenih treh srezov ne spadajo med privilegirane, smejo pa, če jim ni posebej zabranjeno, obiskovati sejme in tržne dneve povsod. Z ozirom na to pravno stanje ni dovoljeno nikomur krošnjariti s trgovskim (galanterijskim, manufakturnim itd.) blagom v obmejnih srezih, glavnih mestih in

kopalščih, kolikor ne velja izjema za prebivalce onih treh srezov, kakor je zgoraj omenjeno.

Opozarjate se nadalje, da vidiranje krošnjarskih knjižic ne velja več in zato tudi ne zglaševanje krošnjarjev pri uradih. Krošnjariji, ki kršijo monopolne predpise, naj se vselej po zaslišanju izročijo organom finančne kontrole.

Beg kapitala

Spremenile so se oblike, pod katerimi se vrši beg kapitala. Nekdaj je bila glavna oblika bega kapitala nakupovanje efektivnih valut v državi. Tako na primer je imel to funkcijo po vojni v velikem obsegu dolar in na ta način je bilo te zaviranih več sto milijonov dolarjev. Vse te valute pa so spreminile gospodarje po stabilizaciji v letih 1925. do 1929. in odšle nazaj v svoje domače države. Ko so leta 1931. zopet začela kolebati valute, ni bil več mogoč beg valut. Nadomestile so jih devize. Toda blagovni kliringi so znižali promet v devizah na najmanjšo mero in vsled tega je v večini držav ponudba silno majhna. Ves posel se je omejil na silno majhen krog ljudi, ki morajo biti komercialno zelo visoko naobraženi, da bi se mogli spoznati v obvešanju z bankami v tujini in ki bi poleg tega morali znati tuje jezike, korespondenco in drugo.

Med tem časom nastaja nova komplikacija. Pred poldrugim letom so obstojale še valute, ki so bile notorično stabilne in v katere je bil mogoč beg kapitala. Te valute so bile francoski in švicarski frank, dolar, funt in holandski goldinar. Po padcu funta je nastalo splošno nezaupanje v valute in moglo bi se reči, da v resnici ni bilo niti ene valute, ki bi bila stabilna na daljši čas. Ljudje, ki so imeli pobegli kapital v tujini, niso imeli več miru in bali so se za svoj denar. Tisti, ki so imeli velike kapitale in velike mednarodne zveze, so razdelili svoj denar na dve do tri države po načelu delitve rizika. Toda skrajni skeptiki in oni, ki niso mogli razdeliti svojega kapitala na več držav, so se zatekli k begu v zlato. Zlato ima to dobro lastnost, da vsled njega ni treba iti v tujino, ker se more dobiti tudi doma. Tako je nastalo po padcu funta ogromno povpraševanje po zlatu v vseh državah in tudi v onih, ki imajo še stabilno valuto. To velja na primer za Francoze. Koncem leta 1931. in v začetku leta 1932. je bilo v Parizu veliko povpraševanje po zlatu in ažižo za zlate franke je znašal do 5 odstotkov. V tem pa so se zgodile

Z zahvalo in z zadoščenjem sprejema trgovstvo to okrožnico bana dr. Marušiča, ki je z njo izpolnil eno glavnih in tako dolgo neizpolnenih zahtev trgovstva. Toda sedaj je treba, da trgovstvo tudi aktivno sodeluje pri pobijanju nelegalnega krošnjarstva. Vsak trgovec, vsak obrtnik mora pomagati, da se neha vsaka prodaja trgovskega (manufakturnega, galanterijskega in drugega blaga) po hišah, da bo že enkrat konec tega žalostnega stanja, da prodajajo domači manufakturnisti po večini le še same podloge in drugi pribor za obleke. Zato nujno svetujemo vsem trgovcem in trgovskim združenjem, da osvoje predlog Združenja trgovcev v Mariboru, ki pravi v svojem pozivu na trgovce sledeče:

»Zato je neobhodno potrebno, da vsa združenja trgovcev Dravske banovine v polnem obsegu izkoristijo okrožnico banske uprave z dne 16. in 26. septembra glede potnikov in krošnjarjev in vsakogar, ki bi še prodajal manufakturno in drugo blago, pomagajo spraviti v roke varnostnim organom, ki so sedaj primorani vsakega takega človeka aretirati in izročiti obrtni oblasti. Da pa bo zasledovanje teh ljudi doseglo popoln uspeh, je združenje trgovcev v Mariboru določilo vsakemu, ki prime, odnosno aretirá takega krošnjarja ali tujega potnika, primerno nagrado. Vsem združenjem sporočamo, da tudi ona votirajo primerne nagrade.

Ako se bodo vsi trgovski krogi energično poprijeli zasledovanja krošnjarjev, bo to nezakonito prekupčevanje v najkrajšem času v naših krajih odpravljeno.

spremembe. Do tedaj so se mogli dobiti angleški sovreni in ameriški zlati dolarji vsaj teoretično v neomejenih količinah. Ko je prenehal sovren, je ostal le še dolar. Ker pa je bil priliv dolarja v Evropo nezadosten, so ljudje prešli na zlato v palicah in v kosih. To te zaviranje je imelo to dobro posledico, da je ostal denar v državi, v kateri je bilo zlato kupljeno. Po padcu dolarja je nastala še večja zmešnjava glede bega kapitala. Dočim je funt povzročil splošno nezaupanje v valute in beg v zlato samo v državah z zlato valuto, je postal padec dolarja na dnevni red vprašanje stabilnosti valut in to ne iz gospodarskih, temveč iz pravnih ozirov. Pojavila se je gonja proti zlatu kot sredstvo za izhod iz gospodarske krize. Nastalo je vprašanje, če bodo mogle države, ki še priznavajo zlato valuto, vzdržati svoje stališče in če ne bodo tudi one prisiljene, da sprejmejo depresiacijo. In tako smo dobili drug pojav in začel se je beg v vrednostne papirje, zlasti v delnice. Toda na drugi strani se beg v zlato še nadaljuje, kar dokazuje ogromno velika trgovina z zlatom na drobno v Londonu in to za potrebe kontinentalnih kapitalistov, ki shranjujejo potem kupljeno zlato v londonskih sefih.

Ni mogoče velike kapitale te zavirati v zvečenem zlatu. Vsled tega so se utrujeni lastniki denarnega kapitala začeli vračati na prvotno obliko denarne naložbe: v vrednostne papirje. Najprej so bile iskane delnice, ki so deli substance. Tako je še vedno na Angleskem. V Franciji pa se svet znova obrača k obligacijam. Mesec dni je že vedno večje povpraševanje po državnih papirjih in po onih, za katere jamči država. To je povzročilo skok tečajev. Danes je to v Franciji glavna novost v finančnem svetu.

In tako se svet polagoma vrača na metode naložbe denarja, kakor so bile v veljavi pred začetkom gospodarske depresije. Samo po te zaviranem zlatu se še pozna strah pred krizo.

(Narodno blagostanje.)

Zakasnel in nesprijemljiv predlog Konferenca v Stresi ne more biti podlaga za ureditev gospodarskih vprašanj Podonavja

Ze več ko leto dni je, ko je bila zaključena konferenca v Stresi. Čeprav ni prišlo na konferenci do odkritega nesoglasja med udeleženi državami, vendar pa že takrat ni bilo nobenega dvoma, da bodo ostale vse lepe resolucije, ki jih je konferenca sprejela, samo na papirju. Resolucije konference so se delile na dva dela. V prvem delu se je razpravljalo o finančni pomoči, ki bi jo bilo treba izkazati podonavskim državam. Razen Francije ni hotela niti ena država izjaviti, da je pripravljena dati takšno pomoč, a tudi izjava Francije je bila le neobvezna in zato brez vrednosti z ozirom na popolno pasivnost vseh drugih držav. Kopica dobrih nasvetov, ki so bili podani v resolucijah še na naslov podonavskih držav, pa je bila že skoraj podobna zasmehu, kajti revežem z nasveti res ni pomagano, temveč le z dejansko podporo. Te pa ni bilo.

Drugi del resolucij pa je obravnaval razna gospodarska vprašanja, kako povečati zunanjo trgovino podonavskih držav z industrijskimi državami, kako spraviti na evropski trg kmetijske pridelke podonavskih držav. V ta namen se je predlagala uvedba preferencialnih dvostranskih dogovorov. Te preferencialne carine naj bi dovolile industrijske države podonavskim, če ne bi dovolile preferencialnih carin, pa bi plačevale gotove zneske v poseben fond, s katerim bi se dvignila cena za poljedelske proizvode. Preferenca pa bi veljala le za žito in moko.

Pa še iz teh predlogov ni postalo nič. Na eni strani ni bilo mogoče doseči soglasja med velesilami in vedno bolj se je izkazalo, da se je na konferenci v Stresi šlo le za to, ali dobi odločilen vpliv na podonavsko državo Nemčija ali Francija ali pa Italija. Ta političen boj je tudi onemogočil vsak uspeh konference v Stresi.

Na drugi strani se je izkazalo, da bi bile te preferencialne carine v nasprotju s klavzulo največje ugodnosti. Zato se je že na dunajskem kongresu Mednarodne trgovinske zbornice priporočalo, da naj se ne sklepajo dvostranski trgovinski dogovori, temveč regionalni, ki bi zadevali celo skupino držav. Sledilo naj bi se vzgledu dogovora v Oslu in Vichryju in ustvarila naj bi se skupine držav, ki bi dovoljevale vsaki članici te skupine iste ugodnosti. K tem skupinam pa bi smela pristopiti vsaka druga država.

Razvoj je šel torej čisto stran od sklepov konference v Stresi, ki je bila že tako pokopana, da nihče ni več na njo mislil. Sedaj pa je nakrat izkopal te zaprte resolucije g. Mussolini, ki predlaga, da naj se uredi gospodarsko vprašanje podonavskih držav na podlagi teh resolucij. Ma-

djarska in Avstrija sta se seveda takoj navdušeno izrekle za novi Mussolinijev načrt, vse druge evropske države pa so bile odločno proti. Kljub temu pa je izjavil francoski zunanji minister Boncour, da načelno sprejema Mussolinijev načrt za podlago.

Zakaj sta sprejeli Avstrija in Madjarska Mussolinijev predlog pač ni težko uganiti. Dejansko je itak Italija kljub klavzule največje ugodnosti dovolila že Avstriji in Madjarski prikrit preferencial. Dovolila jim je razne transportne ugodnosti, za nekatero blago tudi premije in vrhu tega tudi neprimerno večje kontingente ko drugim državam. Za avstrijski les, za madjarske poljedelske proizvode in za madjarsko živino je postala Italija eden najvažnejših odjemalcev in na podlagi dvostranskih preferencialnih pogodb bi hotela Italija še bolj favorizirati Madjarsko in Avstrijo. Ob enem pa udariti zlasti Češkoslovaško, katere industrijske izdelke bi Italija v podonavskih državah čisto izrinila. Namen Mussolinijevega predloga je torej samo ta, da bi Italija gospodarsko zavladovala nad Avstrijo in Madjarsko. In kljub temu osvaja ta načrt načelno g. Boncour!

Toda račun s Streso je napačen še iz drugega razloga. Ko se je sestala konferenca v Stresi, še ni agrarna avtarkija industrijskih držav napredovala v tej meri, kakor je danes že dosežena. Pred enim letom so Nemčija, Italija in Francija še uvažale žito, danes pa ima Nemčija dovolj lastnega žita, danes ga ne uvažuje več Francija in danes ga v mnogo manjši meri uvažuje Italija. Padla je torej podlaga, na kateri je stala vsa zgradba resolucij konference v Stresi. Preferencialne carine so postale že skoraj odveč, ker države ne uvažajo več žita.

Na tej realni resnici pada tudi Mussolinijev predlog in na tej resnici tudi ne more ničesar spremeniti Boncourjeva pripravljenost, da sodeluje pri načrtu, ki ga države Male antante ne morejo sprejeti. Sicer pa je itak jasno, da se ni dosti zanašati na gospodarsko pomoč velesil, vsled česar je tudi precej vseeno, če veljajo kot podlaga pogajanj velesil za ureditev gospodarskih vprašanj Podonavja resolucije konference v Stresi ali katere druge, ker realne pomoči itak ni pričakovati. Zato pa je za države Podonavja najbolje, če se ne zanašajo na druge, temveč le na lastno moč in na složno medsebojno delo. A baš to delo nekaterim očitno ne diši in zato prihajajo vedno novi predlogi, ki v zadnji posledici preprečujejo gospodarsko sodelovanje podonavskih držav. Vse kaže, da je v tem tudi zadnji vzrok Mussolinijevega predloga.

Japonska gospodarska penetracija na Balkan

Ze par let sem opažamo neverjeten pojav, kako poizkuša Japonska prodreti v Levanto. Kot izhodna točka služi Japonski Egipt, kjer so Japonci ustanovili neke vrste izvozni zavod. Od tu prirejajo že par let sem potujoče razstave. Poleg Egipta so Japonci začeli s svojo živo propagando na južnem delu našega polotoka v — Grčiji. Izvoz Japonske v Grčijo sicer ni še znan, ali je zelo interesantno pri tem to, da je japonsko blago konkurenčno, tako v ceni, kakor po kakovosti, evropskemu blagu.

V preteklem letu so izvozili Japonci v Grčijo: 26.200 kg margarina, 350 kg stekla, 16.600 kg bombažnih tkanin, 28.700 kg končanih tkanin, 1900 kg raznih igračk, 386 kg svile, 6000 kg roženih izdelkov itd. To so prvi začetki. Kako veliko zanimanje za grški trg gojijo Japonci, dokazuje dejstvo, da se nahaja Grčija pred zaključkom trgovinske pogodbe z Japonsko.

Ni pa se Japonska omejila samo na Grčijo, marveč se je dotaknila tudi naše države.

Japonsko železo v Gruzijo se prodaja ceneje kot naše železo v Varešu. Poleg tega se prodajajo pri nas že japonske krtačice za zobe, toaletni predmeti in tudi tekstilno blago.

Japonska trgovska ekspanzivnost se bistveno razlikuje od ekspanzivnosti drugih, evropskih držav, n. pr. Anglije, Nemčije, Francije ali ekspanzivnosti severoameri-

ških držav. Trgovinski ekspanzivnosti teh držav je predhodilo vedno proučevanje trgov, pogojev in možnosti plasiranja, sposobnosti konkurenčnih držav itd. Šele potem, ko so se ti pogoji izkazali kot ugodni, so sledili konkretni poizkusi za osvojitve trgov. Japonska pa postopa popolnoma drugače. Namesto predhodnih proučevanj, se pojavi Japonska takoj z blagom na trgu. Da bi se mogla plasirati brez predhodne sklenitve zvez, je Japonska prisiljena prodajati po cenah dumpinga. To je osnovna in bistvena razlika in karakteristika Japonske trgovinske ekspanzivnosti, katere povzročata trenutno največje skrbi Angleški, zlasti njeni tekstilni industriji, katere je že morala svoje pozicije precej popustiti japonski industriji celo v lastnih dominijonih. Istotako opozarja že nemško časopisje na rumeno opasnost japonske trgovine.

Tudi naša tekstilna industrija bo skoro začutila opasnost japonske industrije v naši zemlji. Pričakovati imamo skoro japonskega dumpinga, kajti ravno te dni je japonsko ministrstvo za zunanje zadeve obvestilo vsa svoja predstavništva v inozemstvu, da store vse potrebne korake, da se japonski izvoz v tuje države čim bolj poveča. J. Grampovčan.

Adria prašek je boljši

Tvornica »Tivar« bo začela izdelovati tudi žensko konfekcijo

V začetku tega meseca so začeli v tvornici »Tivar« v Varaždinu zidati novo veliko dvorano za konfekcijo. Dvorana bo baje največja konfekcijska dvorana v Evropi in bo 25 metrov široka in 72 metrov dolga. V tej dvorani se bodo izdelovale tudi ženske in otroške obleke. Tvornica bo najmoderneje opremljena in bo imela največje stroje. Vse se bo izdelovalo po tekočem pasu in bo na uro izdelanih po 80 oblek. Nova tvornica mora biti gotova do konca decembra. Ker bo po novem letu potrebovala tvornica mnogo več blaga, se bo tudi povečala tvornica sukna. Kakor je na eni strani ta napredek domače tvornice zelo razveseljiv, pa je treba pripomniti, da bo povečanje tvornice trgovini le v škodo, če bo tvornica, kar pa moramo žal pričakovati, sedaj pričela tudi v ženski konfekciji konkurirati trgovcem. Vedno bolj postaja nujno, da se z zakonom omeji delovanje tvornic le na tvorniško delo.

SPISEK NAJEMNIKOV IN PODNAJEMNIKOV TREBA ODDATI DO KONCA MESECA

Davčna uprava razglasa: Finančno ministrstvo, oddelek davkov v Beogradu je z razpisom z dne 29. septembra 1933, št. 84.568/III, odredilo, da mora vsak hišni posestnik izpolniti »Spisek najemnikov in podnajemnikov« in ga priložiti posamezni zgradarinski prijavi, ki se mora oddati najkasneje do 30. oktobra 1933 pristojni davčni upravi. Obrazci teh spisov se dobijo pri tej davčni upravi, pri Jugoslovanski knjigarni in pri Društvu hišnih posestnikov v Ljubljani.

Oni hišni posestniki, ki ne vložijo ali lažljivo izpolnijo te spiske, se kaznujejo po čl. 138 zakona o neposrednih davkih, popis pa se izvrši po davčnih organih.

RUDNIK LJUBIJA V POLNEM DELU

Vsled velikih naročil, ki jih je dobil na Madjarskem, more rudnik Ljubija zopet popolnoma izkoriščati svojo kapaciteto. Bivšim delavcem je vodstvo rudnika že poslalo poziv, da se zopet javijo na delo.

SLADKOR V ZAGREBU DRAŽJI

Ker so sladkorne tvornice zopet povišale ceno sladkorja, so morali tudi zagrebški trgovci povišati cene in velja odslaj v Zagrebu kristalni sladkor 14 Din, sladkor v kockah in prahu pa 16 Din za kg.

IRSKA SE OSAMOSVOJILA OD TUJIH SLADKORNIH TVORNIC

Irska vlada je sporočila lastnikom največje cukrarne na Irskem, da bo ustanovila tri lastne cukrarne in da je pripravljena njih cukrarno odkupiti. Cukrarna je delala velikanske dobičke in je mogla v šestih letih odpisati vso svojo ustanovno glavnico v višini 4 milijonov funtov, poleg tega pa še izplačevati 15 odstotno dividendo. Ker bi bil ta dobiček po ustanovitvi državnih cukrarn nemogoč in postal sploh dvomljiv, so lastniki privolili v prodajo. Irska vlada jim je nato vseeno cukrarno dobro plačala.

MEĐNARODNA RAZSTAVA V BRUSLJU

Prihodnja mednarodna razstava se bo vršila v Bruxellesu l. 1935. Predsedoval ji bo vojvoda brabantski. Uradno so objavile svojo soudeležbo sledeče dežele: Francija, Švica, Maroko, Tunis, Brazilija, Kitajska, Egipt, Estonija, Češkoslovaška in Siam. Razstava se bo vršila na planoti Ossegheh blizu kraljeve palače v Laeken. Po diplomatski konvenciji, podpisani v Parizu 1928. l. po devetindvajsetih državah, ne bo nobene splošne mednarodne razstave pred bruselsko.

»SLUŽBENI LIST«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 11. oktobra objavlja med drugimi: Uredbo o pavšaliranju potnih stroškov šumarskih uslužbencev — Pravilnik o enotni uniformi članov starešinstva Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije — Razglas o slajenju vinskih moštov — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klubke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo tovarna JOS. REICH Poljanski nasip 4-6. Seleburova ul. 3. Telefon št. 22-72.

Po svetu

Nj. Vel. kralj je daroval za poplavljenec v Sloveniji 100.000 Din.

Na sestanku med Jevtićem in Ruždi bejem je prišlo do popolnega soglasja in bo prijateljska in nenapadalna pogodba med Jugoslavijo in Turčijo podpisana v novembru v Beogradu.

Ruždi bej je v razgovoru z novinarji izjavil, da je besedilo turško-jugoslovanskega pakta skoraj v celoti izdelal Jevtić in da so se prva pogajanja za sklenitev tega pakta že začela v Londonu. Sestanek našega kralja s Kemal pašo je definitivno odločil o sklenitvi tega pakta.

Državni svet je razveljavil razzodbo upravnega sodišča v Celju ter potrdil odlok banske uprave o konfinaciji dr. Korosca in tovarišev.

Predsednik upravnega sodišča v Celju dr. Vrtačnik in sodnika dr. Steska in dr. Likar so upokojeni. Za predsednika je imenovan predsednik upravnega sodišča v Sarajevu dr. Prenj, za sodnika pa dr. Anton Kržišnik.

Naš novi rimski poslanik Dučić je bil prvič sprejet od Mussolinija, ki je imel z njim daljši razgovor.

Vsled bolezni patriarha Varnave je odložen obisk bolgarskih arhijerejev v Jugoslavijo.

Celje zopet pod vodo. En silen nočni naliv je zadostoval, da je Savinja zopet prestopila bregove in da je bilo Celje zopet pod vodo. Leta 1750. je zapisal Popović, da bo Celje imelo vedno povodnji, dokler ne bo regulirana Savinja. Od takrat je minilo 180 let, a Savinja je še vedno neregulirana.

»Mariborer Zeitung« je v Avstriji prepovedana, ker da piše v hitlerjevskem duhu. Torej res ni mogoče reči, da pri nas ne bi bili liberalni.

Kot 15. član Sveta Društva narodov je bila izvoljena Portugalska.

Razorožitvena pogajanja so se vsled nemških predlogov poostrihla do skrajnosti. Francosko-ameriško-angleška skupna fronta v razorožitvenem vprašanju je trdna in noče na noben način dovoliti Hitlerjev Nemčiji novega oboroževanja. Vse kaže, da se je tudi že Italija ločila od Nemčije in da je ta v razorožitvenem vprašanju popolnoma osamljena.

Paul Boncour je izjavil, da sprejema Francija italijanski predlog o gospodarski pomoči Podonavju v načelu kot temelj za pogajanja. Ta izjava je zelo presenetljiva, ker je znano, da sta za italijanski predlog le Madjarska in Avstrija, vse druge podonavske države pa odločno proti.

Češkoslovaška vlada bo predložila parlamentu zakonski načrt, po katerem bodo prepovedane vse politične stranke, ki niso odločno na stališču države ali ki nasprotujejo demokratičnim uredbam.

Med Italijo in Albanijo še vedno ni dosežen popoln sporazum glede vseh italijanskih zahtev. Rimsko vlada noče izplačati Albaniji 10 milijonov iz albanskega posojila, dokler Albanija ne dovoli zopetno obnove italijanske jezuitske šole v Skadru.

Makedonstvujušči so priredili v Sofiji protestni shod proti zblizanju z Jugoslavijo. Napadali so vse Bolgare, ki delajo za to zblizanje, zlasti ostro pa so napadali mitropolita Stefana, ker je dopustil, da bolgarski arhijereji obiščejo Jugoslavijo.

Dunajsko »Arbeiter Zeitung« je avstrijska vlada ustavila za en mesec. Protimarksistični kurz v Avstriji.

Dollfuss je izjavil, da se prične v Avstriji še ostrejši kurz, toda ne iz maščevalnosti zaradi atentatov, temveč da se zjamči mir v Avstriji.

Do krvavih demonstracij je prišlo na Dunaju vsled prepovedi »Arbeiter Zeitung«.

Volitve v španski parlament so razpisane na dan 19. novembra, parlament pa se sestane dne 8. decembra.

Iz Vatikana se odločno demantira vest, da bi se vodila med sv. stolico in sovjetsko vlado kakršnakoli pogajanja.

Göring je v spremstvu vojnega ministra obiskal princa Alberta Hohenzollerna in mu v svojem nagovoru med drugim dejal: »Mi se bomo počutili popolnoma svobodni na Renu šele tedaj, ko bodo stale tam spet garnizije z nemškimi vojaštvom«.

Uradniške plače namerava znižati francoski finančni minister, da bi znižal proračunski primanjkljaj. Čeprav bi znižal plače le za 5%, je vendar večina poslancev proti.

Denarstvo

STANJE NARODNE BANKE

Po zadnjem izkazu z dne 8. t. m. izkazuje Narodna banka od 30. IX. dalje te spremembe (vse številke v milijonih Din):

Zlata in devizna podloga se je povečala za 7,3 na 1.912,1 in sicer zlata za 0,3 na 1.797,8, tuje valute za 0,06 na 0,36 in devize za 6,9 na 113,9. Povečale so se tudi devize, ki ne spadajo v podlogo in sicer za 1,6 na 42,4.

Vsota kovane denarja se je povečala za 6,9 na 166,7.

Posejila so se zopet zmanjšala. Eskontna so padla za 4,9 na 1.895,6, lombardna pa za 0,4 na 309,8.

Bivši predjemi državi so se neznačajno (za 0,07) povečali na 1.717,9. To so plačane obresti za izdane blagajniške zapise. Povečal se je račun nepremičnin in sicer za 1,1 na 160,4, razne aktive pa so narasle za 6,6 na 192,9.

Rezervni fond se je povečal za 0,16 na 68,7, drugi fondi na pasivni strani pa so ostali skoraj neizpremenjeni na višini 8,5.

Obtok bankovcev se je zopet zmanjšal in sicer je padel za 24,6 na 4.347,1. Zato pa so se povečale obveze na pokaz, ki so narasle za 47,4 na 962,2.

Državne terjatve so padle za 0,8 na 7, depoziti po tekočem računu so porasli za 34,3 na 590,4, razni računi pa za 13,9 na 364,7.

Obveze z rokom so padle za 10,9 na 1.198,8, razne pasive pa so se povečale za 6,2 na 299,5.

Vsota bankovcev v obtoku in obvez na pokaz je narasla na 5.309,3 in je zlato in devizno kritje padlo od 36,03 na 36,01%, samo zlato pa od 34% na 33,86%.

Obrestna mera je ostala neizpremenjena.

*

Po zadnjem izkazu čl. Narodne banke se je njena devizna podloga povečala za 2 na 924 milijonov Kč, zlati zaklad je ostal neizpremenjen (1707 mil.), druge aktive pa so padle za 92 na 419 milijonov. Obtok bankovcev se je zmanjšal za 249 na 6011 milijonov Kč. Kritje se je povečalo od 38,6 na 38,7%.

Banka za mednarodna plačila v Baslu je po triurni razpravi odobrila spremembo zakona o nemški Drž. banki, da sme banka na odprtem denarnem trgu nakupovati poleg menic tudi dolgoročne vrednostne papirje.

Zlata podloga Holandske banke se je od začetka julija kljub znižanju obrestne mere na 2-5% povečala za 105 milijonov goldinarjev ali za 14%. Zlata podloga banke znaša sedaj 841.16 milijonov goldinarjev.

Delnice angleških fabrik za orožje so v zadnjem času znatno skočile, kakor poroča »Daily Herald«.

Cena zlata v Ameriki pada in je sedaj določena cena za unco finega zlata na 31,20 dolarja.

Adria prašek je boljši

KOLIKO SMO IZVOZILI DOSEDAJ ČEŠPELJ

Od začetka izvozne sezone pa do konca septembra smo izvozili svežih češpelj: v Avstrijo 1398 vagonov, v Madjarsko 1, v Nemčijo 24, v Poljsko 358, v Češkoslovaško 2234, v Švico 292 in v Italijo 1 vagon.

JAPONSKI IZVOZ BOMBAŽNEGA BLAGA PREKOSIL ANGLEŠKEGA

Po zadnji uradni statistiki je Japonska v prvih osmih mesecih izvozila bombažnega blaga za 1932 milijonov kvadratnih jardov, to je za 6 milijonov več, kakor je v istem času izvozila Anglija. Še leta 1928. je Japonska izvozila le 1418 milijonov, Anglija 3866 milijonov jardov. Japonski izvoz je torej močno napredoval, angleški pa padel za več ko polovico.

JAPONSKA IZPODRIVA NEMŠKE ŽARNICE

Nemška tvrdka »Osram« je doslej obvladala približno desetino vse svetovne produkcije električnih žarnic. Sedaj pa njen patent ugasne in konkurenca japonskih žarnic se čuti že na vseh svetovnih trgih in tudi na nemškem. Tako je japonski uvoz žarnic v Anglijo narasel od 17 na 57, v USA pa od 40 na 90 milijonov žarnic. Japonci ponujajo žarnice v Hamburgu po 2 feniga, dočim znašajo produkcijski stroški turinških tvornic 5, za Osram žarnice pa celo 7 in pol feniga.

Mariborski gostilničarji za svoje pravice

V ponedeljek 9. oktobra je bilo v Mariboru zelo dobro obiskano zborovanje »Združenja gostilniških podjetij«, ki ga je otvoril predsednik združenja **Gjuro Valjak**. Pozdravil je vse navzoče, posebej pa še mag. direktorja **Rodeška**, obrtno-zadružnega nadzornika **Založnika** in častnega člana **Andreja Oseta**.

Nato je pojasnil pomen vsedravnega gostilničarskega kongresa, ki bo dne 25. oktobra v Beogradu. Na kongresu bodo manifestirali gostilničarji iz vse države za svoje pravice in protestirali proti previsokim davčnim obremenitvam ter zahtevali spremembo sedanega trošarinskega zakona. Da bo manifestacija čim mogočnejša, odide na kongres tudi velika delegacija iz Maribora.

Nato je tajnik združenja **Križanič** v ostri, a upravičeni kritiki podal obširno poročilo k glavnim točkam dnevnega reda.

Trošarina: Načrt vlade, da primerno spreminjati sedanji novi trošarinski zakon, skušajo razni krogi onemogočiti, kakor je to pokazal kongres vinogradnikov v Beogradu. Ker čutimo krivico trošarinskih predpisov v Mariboru pač v največji meri, je uprava združenja ukrenila vse, da se trošarinski zakon izpremeni. Prva zahteva je, da se Maribor pri točitnih in trošarinskih taksah ne sme smatrati kot četrt jugoslovanska prestolnica, ker je šest banovinskih glavnih mest po taksnem zakonu za Mariborom, glede uradništva pa so v višjem draginjskem razredu. Sedanji način pobiranja trošarine pomeni dejansko nekakšno prisilno posojilo, oziroma prisilno odzemanje imetja, česar pa noben zakon ne določa. Zato zahtevamo, da se nam preveč vplačani zneski odobre in da se nas pri obdačanju izenači z enakimi drugimi mesti. Pri dajtvah odklanjamo čast četrt prestolnice in zadovoljujemo se z avtonomijo mesta Maribora. Enake pravice za enake dolžnosti!

Državni davki

Pridobnina: Listi so objavili razglas finančnega ravnateljstva, da zapade te dni četrti obrok pridobnine. Pridobnina se pobira letos na podlagi predpisa za lansko leto, ki pa temelji na prometu v letu 1931., ko še ni bil v veljavi trošarinski zakon, ki nam je ustvaril naravnost umazano konkurenco krošnjarjem in tihotapevcem z vinom. Vsak ve, da je konzum pijač v naših obratih padel letos napram letu 1931. za tretjino, polovico ali celo več. Davek pa je ostal isti. Po zakonu moramo v januarju prijaviti svoje dohodke radi odmere pridobnine in to kot nestrokovnjaki, nikjer pa ni v zakonu določbe, da bi morala prijave, oziroma predpis napraviti davčna oblast v gotovi dobi (9 mesecev) s svojimi plačanimi strokovnjaki in davčnimi odbori. Po upravi združenja zainteresirano mariborsko »Gospodarsko predstavništvo« bo ukrenilo vse potrebno, da se bo izvršila odmera prej, preden se bo zahtevalo plačilo četrtega obroka. To ni le v gostilničarskem, temveč v interesu vseh mariborskih pridobitnih krogov. Dokler ne bo odmera definitivno storjena, odklanjamo plačilo četrtega obroka pridobnine.

Zgradarina: Davčna praksa se je v zadnjih letih močno poostрила, zlasti pri zgradarini. Zgradarina se odmerja po višini najeminske vrednosti, ki jo določa davčna oblast. Za podlago odmere se vzame sorodni prostor v bližini. Če plača najemnik za kak lokal na pr. 2.000 Din, se vzame ista vsota za podlago za vse podobne lokale v bližini, čeprav znaša njihova najemina le 500 Din. Ista podlaga se jemlje za prostore, ki jih uporablja lastnik sam. Ta praksa naravnost onemogoča vsako znižanje. Nihče ne zanika, da potrebuje država denar, toda zahtevamo znižanje režijskih izdatkov. Če ima Francija s 40.000.000 prebivalcev le 650.000 drž. nameščencev in upokojencev, je za Jugoslavijo s 14 milijoni prebivalcev 550.000 nameščencev preveč. Imamo neštevilno »upokojencev«, ki so služili le kratek čas in ki naj jih sedaj vzdržujejo gospodarski krogi s svojimi dajtvami. Zgradarina se mora znižati, izpadek v dohodkih pa naj se pokrrije z revizijo raznih upokojencev in redukcijo nepotrebnih nameščencev.

Računske takse: Zakon o taksah določa v svoji 34. postavki, točka 3., da se pobira na potrošnje od vsakega gosta taksa po 25 par brez ozira na višino potroška. Kakor je razvidno iz sorodnih postavk, se giblje taksa med 0-2 do 1%. Četrta litra

jabolčnika velja 50 par, od gosta pa mora gostilničar plačati 25 par, to je 50% izkupička. Z upoštevanjem nakupne cene in postranskih stroškov, cestarine itd. stane gostilničarja liter jabolčnika okrog 1-50 dinarja. Štirje gostje spijejo liter jabolčnika za 2 Din in ima gostilničar kosmatega dohodka le 50 par. Za te štiri goste pa plača 1 Din takse, torej ves kosmati dohodek in še 100% zraven. Če se že mora pobirati trošarinska taksa na potrošnje, naj se pobira le od nezatrošarjenih predmetov, vendar pa zopet ne od vsake zemlje, temveč od potroška nad 10 Din, pri čemur pa taksa ne sme biti višja od 1%. Na tej podlagi naj se računski taksa pavšalira in pobira obenem s točitno takso. Sicer pa računski taksa sploh ni potrebna, ker plačujemo itak točitno takso.

Mestne davščine. Mestna trošarina na vino po 1-50 Din od litra je previsoka. Plačevali so jo do nedavna le koncesionirani obrati, vse ostalo vino je bilo prosto. Sele na podlagi ponovnih intervencij se je enako obdavčilo vse vino na mestnem območju. Zato naj bi se mestna trošarina znižala na 1 Din, ker bo prejemala občina pri doslednem izvajanju svojih sklepov zadostne dohodke iz te davščine. Ne sme se pripetiti, da bi se pobirala od vinskega mošta trošarina po 1-50 Din, temveč le po 1 Din, kakor je to dovolila banska uprava. Letošnja trgateg bo zelo pozna, mestno načelstvo pa priznava vinski mošt le do 20. novembra. Zaposili smo za podaljšanje tega roka vsaj do 31. decembra.

Naši domači obrati morajo plačevati tok po 3-75 Din kilovatno uro, dočim dobavlja isto podjetje tok tujim tvrdkam po 100 do 200% ceneje. Na to ceno se mora znižati tudi nočni tok za gostilniške in kavarniške obrate, ali pa bodo gostilničarji po dunajskem vzoru prenehali uporabljati električni tok v svojih obratih.

Cestarina se pobira le od mestnega središča, ne pa tudi od predmestij. Kontrola pri pobiranju in sploh ves postopek sta potrebna vse graje, ker vznik napove poljuben naslov gostilničarja, kateremu da pelje blago, čeprav ga ta sploh ne dobi ali naroči. Seveda pa mora plačati uvoznino, sicer je kaznovan s petdesetkratno globo. Zato moramo protestirati najprej zoper tak mnogokratnik globe, drugič pa zoper pomanjkljivo kontrolo in izvedbo cestarine same. (Splošno odobravanje.)

Po daljši tehtni razpravi so gostilničarji soglasno sklenili, da se v Mariboru zvišajo vse cene vina za 2 Din pri litru z dostavkom, da se v bodoče ne bodo v gostilnah več točila nobena vina izpod 10 Din liter, v kavarnah pa ne izpod 20 Din. Zato pa morajo imeti kavarne samo najboljša, izbrana in kvalitetna vina.

Pri slučajnostih je apeliral predsednik **Valjak** na člane, naj nikakor malomarno ne opuščajo obveznega prijavljanja vajecev in njihovega strokovnega šolanja. Člani naj se tudi v polni meri zavedajo svojih dolžnosti do združenja ter naj poravnajo svoje zaostanke.

Iz združnega registra

Vpisale so se te zadruge:

Gospodarska zadruga v Mariji Reki, ki hoče pospeševati kmetijsko gospodarstvo svojih udov tudi na ta način, da vzdržuje za svoje člane točilnico, v kateri toči alkoholne in brezalkoholne pijače. Na takšno pospeševanje združništva in kmetijskega gospodarstva svojih članov more nova zadruga v resnici vzeti patent.

Nadalje sta se vpisali: **Gozdna zadruga »Velika Gora«** v Novi Štifti in **Kreditna zadruga državnih uslužbencev** v Ptuj.

EGIPTOVSKA KONZERVNA INDUSTRIJA

Ob egiptovski obali med Aleksandrijo in Port Saidom nalove letno mnogo tisoč ton sardin. Zaenkrat te ribe izvažajo v druge dežele, kjer jih predelajo in konzervirajo. Potem se te konzerve spet uvažajo v Egipt. V zadnjih petih letih je veljal ta uvoz po 300.000 eg. funtov. Zato je vlada dala preiskati možnosti, da bi se ribe konzervirale doma in potem izvažale. Poskuski so dali izborne rezultate. Zdj bo ustanovljena družba, ki naj izvede vse potrebne priprave za novo industrijo. Glavnica bo popolnoma v egiptovskih rokah.

Hevatski lesni teg

»Jugoslovanski Lloyd« poroča:

Zadnja licitacija hrastovih debel pri brodski imovinski občini je vzbudila veliko zanimanje lesnih interesentov, ker je po dolgem času prvič prišlo do plačila nad cenilno vsoto in to takoj za 12 odstotkov. To je najboljši znak, da so se razmere na trgu s hrastovim lesom popravile in da bo za bodoče licitacije več zanimanja. Po vseh znakih bo letošnja kampanja zelo močna. O mnogo razpravljani kupčiji neke velike zagrebške industrije v Teheran se več ne govori in je po naših informacijah ta kupčija že perfektna in bo vsled tega v zimski sezoni produkcija hrastovih pragov zelo velika. Vprašanje velike licitacije, na katero dne 25. p. m. interesenti po dogovoru vled težkih pogojev niso prišli, še ni rešeno in bi bilo potrebno, da se ta licitacija zopet razpiše, ker odvisi od njenega uspeha razvoj našega lesnega trga.

Do danes še ni prišlo do velikih zaključkov, razen pri naših velikih industrijah, ker so lanskoletne zaloge razprodane, nova proizvodnja pa se komaj pričinja. Izgledi pa so za našo malo in srednjo lesno industrijo zelo dobri, ker je povpraševanje stalno.

Proizvodnja bukovine se je začela komaj v začetku tega meseca. Zahteva se parjeno in neparjeno blago, zlasti pa bukovni testoni, ki jih sploh ni. Njihova cena je čvrsta, okoli 500 Din za kubik za široko blago, monte franko vagon Sušak. Upati je, da bo v polni sezoni narasla cena še za nekaj deset dinarjev. Ta činjenica je zelo važna, ker proizvajajo testone večinoma naše male in srednje lesne industrije. Te industrije izdelujejo najlepše blago, ker izdelujejo testone izključno iz bukovih klad, ki jih zlasti zahtevajo južno-italijanski trgovci. Za druge vrste lesa ni dosti povpraševanja. Javor, lipa in breštovina grede zelo slabo, iz hrastovine je nekaj posla za železniškimi pragi, a je ta posel za malega človeka skoraj brez pomena.

Jelovina in smrekovina za enkrat ne gresta. Zahtevajo se nekatere dimenzije ko 24 mm ozko blago, 18 mm IVa, ki so vsled večjega povpraševanja razprodane. Cena za jelovino je še nadalje slaba. Celo iskano blago doseže komaj 250 do 270 Din, za ozko blago tudi do 285 Din za kubik franco vagon meja. Dobra cena se plača za strogo švicarsko sortirano blago I—IIa, za katero se plača tudi do 600 Din. Doma ni večje potrebe, ker je gradbena delavnost prenehala. Zagreb plačuje okoli 260 dinarjev za kubik lesa III—IXa.

Drva in oglje se prodajajo zelo težko in po slabi ceni. Za drva, ki se prodajajo le doma, ne bo mogoče doseči lanske cene.

Adria prašek je boljši

Rumunska žetev

Rumunska vlada je podvzela potrebne korake za prodajo letošnje žetve. Glavni odjemalec bo zaenkrat Nemčija. Kakor smo že poročali, bo konzorcij »Getreide Industrie« kupil 10.000 vagonov pšenice in 40.000 vagonov drugega žita, kar pomeni po sedanjih računih 850 milijonov lejev v tuji valuti. Istočasno je sklenila I. G. Farben Industrie pogodbo, da uvozi v Rumunijo kemične produkte v vrednosti pribl. 540 milij. lejev. Plačila za ti dve transakciji se bodo vršila na temelju medsebojne kompenzacije in prebitek v tuji valuti bo ostal na razpolago rumunskim bankam, ki finansirajo obe kupčiji.

Rumunska vlada je tudi podpisala konvencijo s Poljsko, ki velja do 1. I. 1934, po kateri bo nabavila Poljska v Rumuniji razna živila (n. pr. sveže in suho sadje, zelenjavo, jajca, vino itd.), toda ne žita. Tudi te kupčije se bodo vršile po medsebojni kompenzaciji. Vendar ta metoda uvoznih kvot in izvoza po kompenzaciji ne vpliva dobro na notranjo trgovino in industrijo. V Transilvaniji so že propadle dve ali tri volnene tvornice, in sploh gre tekstilni industriji slabo, prav tako pa tudi papirni in metalurški. Vzrok je pomanjkanje sirovin.

Kmetom je vladin trud, da dvigne žitne cene, precej koristil. Cena pšenice, ki se je držala na dosti ugodni višini 30.000 lejev za vagon, se dviga in je doseglja okoli Bukarešte in Konstace 40.000 lejev za vagon. Notranji prevoz je olajšan po tarifnih popustih 60% do 300 km razdalje in 40% za večje razdalje. Bati se je pa za koruzno žetev v severnih pokrajinah, kjer se je setev zaradi neugodnega pomladnega vremena zakesnila in jo zdaj ograža prezgodnja jesen.

Dobava-prodaja

Dne 17. oktobra t. l. bo pri Intendanturi Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani javna ustmena licitacija za dobavo pisarniškega materiala (papir, kuverte, svinčniki, motvoz, risalni žeblički, beli bombaž, traki za pisalne stroje itd.).

Dne 19. oktobra t. l. bo pri III. oddelku Zavoda za izradu vojne odeče v Zagrebu ofertalna licitacija za dobavo 7000 parov planinsko-smučarskih čevljev.

Dne 3. novembra t. l. bo pri Komandi pomorskega arzenala v Tivtu ofertalna licitacija o dobavi tkanine za zastave. (Oglaš se na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenih komandah.)

Dela za gradbo cest se oddajo po ofertni licitaciji dne 21. oktobra t. l. pri inženjerskem oddelku Komande Savske divizijske oblasti v Zagrebu. (Oglaš se na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Popravila dvorske čakalnice in naprave odprte verande pred čakalnico na postaji Lesce-Bled se oddajo potom pismenih ponudb, katere je vložiti do 16. oktobra t. l. pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani. (Oglaš, troškovnik in načrti so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Prometno komercialni oddelki Direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 16. oktobra t. l. ponudbe o dobavi 7600 m stena.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 16. oktobra t. l. ponudbe o dobavi 4000 kg čistega bencina za jamske svetiljke; do 31. oktobra t. l. pa o dobavi 5000 kg riža, 720 kg kave, 2500 kg svinjske masti, 2000 kg bučnega olja, 1200 kg terpentinovnega mila, 4000 kg koruznega zdroba in 2000 kg pšeničnega zdroba.

Dne 13. novembra t. l. bo pri Direkciji pomorskega prometa v Splitu ofertna licitacija za dobavo tiskovin. (Predmetni oglaš z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Specialna statistika morskega ribarstva se odda v tisk z ofertalno licitacijo dne 15. novembra t. l. pri Direkciji pomorskega saobračaja v Splitu. (Oglaš je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Dne 3. novembra t. l. bo pri Direkciji pomorskega prometa v Splitu ofertna licitacija za dobavo pisarniškega materiala.

OBCNI ZBORI

Drugi občni zbor Zadruge oblačilnice v Mariboru se zaradi nesklepnosti prvega občnega zbora sklicuje na soboto, dne 14. oktobra ob 4. popoldne v prostorih kavarnice Union v Mariboru.

Splošna maloželezniška družba d. d. v Ljubljani ima redni občni zbor v petek, dne 27. oktobra ob 17. v sejni dvorani mestnega magistrata.

Konkurzi in prisilne poravnave

Končno je poravnalno postopanje tvrdke Lapajne Ivan, izdelovalnice kreme za čevlje v Mostah. Potrjena je poravnava tvrdke Stegu in drug. komanditne družbe za strojno in električno industrijo, Vič-Glince.

Razno

Zboljšanje bolgarsko-jugoslovanskih odnošajev ni po volji makedonstvujočim, ki so zato začeli znova z atentati in napadi razburjati obmejno prebivalstvo. Te dni so napadli neko našo stražnico, a so morali pobegniti nazaj čez mejo. Pustili pa so na mestu spopada napolnjen nahrbtnik, v katerem je eksplodirala bomba v hipu, ko je hotel naš vojak pregledati nahrbtnik. Vojak je bil na mestu ubit.

Tržaško pristanišče so zelo povečali in bo znašala njegova nova površina 534.000 m² mesto prejšnjih 411.000. A še prejšnje manjše pristanišče je bilo vedno prazno.

Več nemških vohunov so zopet aretirali v Franciji. Nekega francoskega vojaka so aretirali v hipu, ko je hotel nemški špionki izročiti novo francosko strojnico.

Evangeljski napadalni bataljon ustanove mladi teologi nemške evangeljske cerkve. Nosili bodo rjave obleke, na rokavih pa bodo imeli križ in pod njim kljukasti križ, da s tem pokažejo, kako se je evangeljska cerkev čisto združila z narodnim socializmom Hitlerja.

Sovjetska vlada je sklenila, da bo dajala zaslužnim učenjakom kot nagrado avtomobil. Prve tri avtomobile so dobili trije kemiki.

V Užgorodu v Podkarpatski Rusiji je narasel odstotek židovskega prebivalstva na več ko 20 odstotkov prebivalstva. Vsled tega bodo imeli Židje pravico, da vlagajo vse vloge na urade v svojem jeziku, v znanem židovskem narečju.

Pivo v konzervah je začela razpošiljati neka ameriška pivovarna. V konzervah se sicer pivo v resnici lažje pošilja, vprašanje pa je, kako bo publika sprejela to novost, ker je menda okus piva v pločevinastih posodah slabši.

TRŽNA POROČILA

TRŽNE CENE V CELJU

Govedina: 1 kg volovskega mesa, od 8 do 12, kravjega mesa 8, vampov in pljuč 6, jeter 8, ledvic 10, loja 5 Din.

Teletina: 1 kg telečjega mesa od 10 do 14, jeter 12, pljuč 10 Din.

Svinjina: 1 kg prašičjega mesa od 14 do 17, pljuč 10, jeter 12, glave 8, slanina 16 do 18, suhe slanina 18 do 20, masti 18, šunke 20 do 22, prekajenega mesa 16 do 20, prekajenih parkljev 8, prekajene glave 12, jezika 20 Din.

Konjsko meso po 4 Din.

Klobase: 1 kg krakovskih, hrenovk ali posebnih 20, debrecinskih ali safalad 18, tlačenk 16, polsuhih kranjskih 26, suhih kranjskih 30, braunšviških 10, salami 50 do 56 Din.

Perutnina: Piščanci po 10 do 18, kokoši 20 do 25, petelin 25 do 28, raca 25, domači zajec, manjši 5, večji 10 Din.

Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2, kisle smetane 12, 1 kg surovega masla 26, čajnega masla 36, masla 22, bohinskega sira 24 do 28, trapistovskega sira 16 do 20, sirčka 8, eno jajce 1 Din.

Pijača: 1 liter starega vina 12 do 16, novega vina 8 do 12, piva 10, žganja 20 do 30 Din.

Kruh: 1 kg belega kruha 4, polbelega 3-50, črnega 3, žemlja mala 0-50, rženega kruha 3-80 Din.

Sadje: 1 kg jabolk 2 do 4, hrušk 2 do 4, breskev 3, orehov 6, luščenih orehov 24, češpelj 2 do 3, suhih češpelj 7-50, suhih hrušk 6, 1 limona 1, 1 kg grozdja 6 Din.

Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko 76, Santos 54, Rio 44, pražene kave 52 do 94, čaja 76 do 100, kristal belega sladkorja 14-50, sladkorja v kockah 16-50, medu 18 do 20, kavne primesi 18, riža 4-50 do 11, 1 liter namiznega olja 14 do 16, olivnega olja 17 do 30, bučnega olja 16, vinskega kisa 4-50, navadnega kisa 3, petroleja 7, špirita denat. 10, 1 kg soli 2-75, celega popra 38, mletega popra 40, paprike 22, sladke paprike 26, testenin 8 do 11, mila 13, karbida 7, sveč 17, kvasa 25, marmelade 7, 18, 28, sode za pranje 2 Din.

Mleški izdelki: 1 kg moke št. 00 na drobno 2-75, št. 0 2-75, št. 2 2-60, št. 4 2-45, št. 6 2-10, ržene enotne moke 2-75, pšeničnega zdroba 3-50, koruznega zdroba 1-50, pšeničnih otrobov 1-25, koruzne moke 1-50, ajdove moke 5, kaše 3-50, ješprenja 3-50, ovsenega riža 5-60 Din.

Zito: 1 q pšenice 130, rži 130, ječmena 150, ovsa 100 do 130, prosa 160, koruze 110, ajde 280, fižola 250 do 400, graha 1200, leče 1200 Din.

CENE NAŠEGA SADJA NA TUJIH TRGIH

Poročilo Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine z dne 10. t. m.

Praga: Po poročilih, ki jih je prejel Zavod, je včeraj (9. t. m.) prišlo na praški trg 33 vagonov svežih češpelj, od katerih je nekaj bilo prezrelih in mehkih. Vsled tega in pa vsled dovoza madjarskih češpelj, ko tudi vsled deževnega vremena, je cena naših češpelj nekoliko popustila. Naše češplje so se prodajale po povprečni ceni 240 Kč ali po 520 Din za sto kil. Naše grozdje se povprečno prodaja po ceni 450 Kč ali 973 Din za sto kil. Včeraj je prišlo v Prago 5 vagonov naših jabolk, ki so se po kakovosti prodajala po 160 do 180 Kč, odnosno po 346 do 389 Din za sto kil.

Dunaj: Danes je prišlo na Dunaj 25 vagonov naših svežih češpelj. Dobre češplje so se povprečno prodajale po 42 do 45 grošev, odnosno po 3,63 do 3,89 Din za kg. Slabše in preveč zrele češplje so se prodajale po 38 do 40 grošev. Povpraševanje po češpljah je na Dunaju zelo popustilo.

Bolgarsko grozdje »damijak« se prodaja na Dunaju povprečno po 90 grošev. Ta vrsta bolgarskega grozdja odgovarja našemu smederevskemu grozdju.

MARIBORSKI SVINJSKI SEJEM

Na svinjski sejem dne 6. oktobra 1933 je bilo pripeljanih 456 svinj in 1 koza; cene so bile te: Miadi prašiči 5-6 tednov stari kom. Din 80-100, 7-9 tednov 120-160, 3-4 mesece 200-250, 5-7 mesecev 350 do 400, 8-10 mesecev 450-520, 1 leto stari 580-650; 1 kg žive teže Din 7-8; 1 kg mrtve teže Din 10-10-50. Prodanih je bilo 167 svinj.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

Drama, začetek ob 20.

Četrtek, 12. oktobra: Zajec. Premiera. Red Četrtek.

Petek, dne 13. oktobra, ob 15.: Komedija zmešnjav. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah. Izven.

Opera, začetek ob 20.

Četrtek, dne 12. oktobra: Zaprt.

Petek, dne 13. oktobra: Luiza. Red C.

KUVERTA
D. Z. O. Z.
LJUBLJANA
Karlovška c. 2 Vožarski pot 1

TVORNICI KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

Na potovanju

hladna ali pa topla **Kathreiner**

Kneippova sladna kava s Pravim „Franckom“ bolje prija, kakor vsaka druga pijača. Osvežuje, povzroča izdržljivost in dobro razpoloženje.

Pleskarsko in sobo-slikarsko delo izvršuje po najugodnejših pogojih

Ivan Genussi

Ljubljana

Igriška ulica štev. 10

Telefon 22-67

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ŠT. 23

Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur.

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek • Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani